

N:o 26.

Ank. till Riksd. kausli den 7 mars 1890, kl. 1 e. m.

Lagutskottets utlåtande, i anledning af väckt motion om ändrad lagstiftning rörande rätt för utlänning att besitta fast egendom i riket.

Från Andra Kammaren har lagutskottet fått emottaga en inom nämnda kammare af herr *J. Petersson* i Boestad afgifven motion, n:o 40, så lydande:

»Med anledning af det allmänt kända samt af fosterlandsvännen med oro beaktade sakförhållandet, dels att utländska bolag blifvit i tillfälle att förvärfva fastighet här i landet samt såmedelst kunnat afverka skogen på ett sätt, som ej är förenligt med en sund och klok skogshushållning, dels att enskilde utlänningar köpt skogsegendomar för att endast å desamma afverka den värderika skogen och derpå sälja den sköflade egendomen, sedan någon vidare vinst från dess skogar ej finnes kvar, vill jag föreslå, att utländska bolag ej må tillåtas att förvärfva jordfastighet inom landet med skogbärande mark; samt att enskilde utlänningar, som söka tillåtelse att förvärfva jordegendom inom landet, måtte vara skyldige dels att inom en bestämd kort tid blifva svenska undersåtar samt dels att under de första tio åren ej använda skogen till annat än husbehof; vidare yrkas bestämdt förbud för utlänning att köpa skogsafverkningsrättigheter på hemman och lägenheter, som ej under eganderätt tillhöra dem.»

I fråga om utländskt bolag gäller tydligen detsamma, som genom kongl. kungörelsen den 3 oktober 1829 är förklaradt angående utländsk undersåte, som icke erhållit svensk medborgarrätt. Utländskt bolag kan således icke anses vara berättigadt att i riket förvärfva och besitta fast egendom, utan att detsamma dertill undfått Kongl. Maj:ts tillstånd. Då en ansökan om sådant tillstånd till Kongl. Maj:t inkommer, eger således Kongl. Maj:t att i hvarje särskildt fall efter sig företeende omständigheter pröfva, huru vida ansökningen bör bifallas eller icke. Förekommer härvid anledning, att bifall till ansökningen skulle framkalla fara för ett så beskaffadt användande af egendomens möjligen befintliga skogstillgångar, som i motionen antydes, lärer Kongl. Maj:t icke underlåta att genom afslag å ansökningen förebygga detta. Exempel hafva också förekommit derpå, att ansökningar af ifrågavarande art blifvit af sådan anledning afslagna. Sålunda saknas för närvarande icke bestämmelser, hvilka, rätt tillämpade, kunna anses någorlunda tillfredsställande, utan att man behöfver tillgripa sådana åtgärder som att helt och hållet utestänga hvarje utländskt bolag från möjligheten att här i riket förvärfva egendom med skogbärande mark eller i öfrigt fastställa de inskränkningar i afseende å utländsk undersåtes rätt att besitta fast egendom här i riket, som motionären föreslagit.

Vidare må erinras derom, att enligt § 26 i förordningen angående utvidgad näringsfrihet den 18 juni 1864 på särskild pröfning af Konungen i hvarje fall beror, om utländsk man eller qvinna må här i riket idka handels- eller fabriksrörelse, handtverk eller annan handtering. Denna bestämmelse är uppenbarligen tillämplig äfven på sågverksrörelse, hvilken i de flesta fall utgör en förutsättning för bedrivande af skogsafverkning i större omfattning. Erfarenheten har icke heller ådagalagt, att skogsafverkning bedrivits mera hänsynslöst af utlänningar och utländska bolag än af svenske undersåtar och svenska bolag.

Då härtill kommer, att sådana bestämmelser som i motionen föreslagits, ganska lätt skulle kunna på allehanda sätt kringgås, anser sig lagutskottet böra hemställa,

att förevarande motion icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 6 mars 1890.

På lagutskottets vägnar:

AXEL BERGSTRÖM.

Reservation

af herr *Lilienberg* emot den af utskottet använda motivering, hvilken han ansett böra hafva följande lydelse:

»Det ämne, som utgör föremål för motionärens framställning, har förut varit under behandling hos Riksdagen. Vid 1873 års riksdag beslöts nemligen, på framställning af enskilda motionärer, att hos Kongl. Maj:t, med uttalande af de betänkligheter, som hos Riksdagen uppstått i fråga om lämpligheten af obegränsadt medgifvande för utländingar och särskildt utländska bolag, handelsfirmor eller föreningar af dylika, att här i riket förvärfva fast egendom eller idka bergsbruk, anhålla, att Kongl. Maj:t ville taga under öfvervägande, om och i hvad mån ytterligare bestämmelser till inskränkning i så beskaffade medgifvanden, eller eljest angående villkoren därför, utöfver hvad genom kongl. kungörelserna den 3 oktober 1829 och den 12 april 1872 i detta afseende vore stadgadt, kunde vara behöfliga, samt derom till Riksdagen göra den framställning, hvartill Kongl. Maj:t kunde finna anledning, dervid frågan om utländings rätt att här bedrifva skogsafverkning, utan att en sådan brukningsrätt vore förenad med eganderätt till jorden, särskildt förtjenade uppmärksamhet.

I proposition till nästföljande Riksdag om antagande af en förordning angående de villkor, hvarunder utlänning må förvärfva eganderätt till fastighet i Sverige, anförde Kongl. Maj:t, att med anledning af Riksdagens skrifvelse inforrats upplysning från Kongl. Maj:ts befallningshafvande om de fastigheter å landet, hvilka tillhörde utländske män, äfvensom uppgifter angående egarnes sätt att sköta fastigheterna och särskildt hushållningen med skogarne jemte hvad mera, som kunde på bedömandet af fördelarne eller olägenheterna af svensk jords upplåtelse åt utländsk man hafva inflytande. De upplysningar, som sålunda erhållits, hade Kongl. Maj:t funnit vara af beskaffenhet, att Kongl. Maj:t ej ville föreslå lagstiftningens mellankomst i ändamål att åstadkomma inskränkning i medgifvanden för utländingar att här förvärfva fastighet eller att uppställa skärpta villkor för sådana medgifvanden. Deremot ansåg Kongl. Maj:t hinder icke möta att låta den i grundlagen stadgade ordning för stiftande af civillag tillämpas äfven å bestämmelserna i förevarande ämne. Den kongl. propositionen, som icke ansågs innehålla några verk samma bestämmelser till afhjelpande af de i Riksdagens skrifvelse anmärkta missförhållanden, blef icke af Riksdagen bifallen.

Motionärens förslag afser nu att förhindra utlänningar att komma i tillfälle att här i landet bedrifva en förödande skogsafverkning, och utan tvifvel har man mångenstädes i vårt land en sorglig erfarenhet af det sätt, hvarpå utlänningar framfarit just med skogbärande egendomar. Egendomen inköpes, köparen vårdar sig icke ens om att begära Kongl. Maj:ts tillstånd att besitta egendomen, ett tillstånd, som han icke behöfver, förrän han skall söka lagfart, än mindre söker han svensk medborgarrätt; skogen sköflas och egaren begifver sig snart ur riket, sedan han sålunda efter bästa förmåga tillgodogjort sig egendomen. Utan tvifvel vore det önskvärdt, om genom lagstiftningens mellankomst sådana och andra liknande tilltag kunde förekommas.

Emellertid har utskottet icke kunnat biträda motionärens förslag till lösning af frågan. Den af motionären föreslagna bestämmelsen om ovilkorligt förbud för bolag att förvärfva egendom med skogbärande mark har utskottet icke ansett lämplig, och hvad motionären i öfrigt föreslagit synes vara af beskaffenhet att kunna på hvarjehanda sätt kringgå samt följaktligen ej utgöra något verksamt medel i det af motionären angifna syfte.»

Herr *von Baumgarten* har begärt få här antecknadt, att han på grund af erhållen ledighet från riksdagsgöromålen icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.